

Samlet Oslo-presse forvansket debatten om okkupasjonsoppgjøret

102955

Sverre Løberg truet pressen

Stavang: Ingen sluttstrek!

Den som hørte på Stortingets rolige, men av klar meningsforskjell pregede debatt den 24. april 1946 om det såkalte rettsoppgjør etter Norges okkupasjon 1940 - 45 — og som leste oslo-pressens «referater» av det som foregikk og som det var avisenes plikt å gi almenheten innblikk i — den ble tvunget til å erkjenne at her fant en forsettlig og unison forvanskning av vesentlige forhold sted! Etter denne debatt kan man ikke påstå at pressen viser særlig respekt for folkets kårne! Vesentlige innlegg som Einar Hovdhaugens (SP), Bortens (SP), eller for eksempel Stavangs (A) ble enten helt fortiet eller vesentlig forvansket. Altså atter en ny æresdag lagt til de mange fra før, når det gjelder Oslopressens forhold til rettsoppgjøret. Tenk bare på referatene fra retts sakene.

Forklaringen fikk tilhørerne nu i den dramatisk utropte trussel til pressen som oppgjørets og hevners stortalende innpisker i Stortinget den permanente Sachsenhausenfange Sverre Offenbergs (A) presterte og som ble fortiet av den samlede oslopresse. Herr Løberg hevdet således at hvis det skulle bli noe av den revurdering av oppgjøret som Justiskomiteens kritiske mindretal, Einar Stavang (A), Botolv Bråttalien (SP) og Lars Aasgard (KFP) representerte — forbeholdt han seg å få revurdert oppgjøret slik at elementer som hittil hadde gått fri — ble trukket inn. I den anledning siterte Løberg en artikkel i Journalisten signert «Frifant» (Arne Falk) hvori denne etterlyste en offentlig redegjørelse for granskningen av pressen etter okkupasjonen!

Debattens dramatiske knockout ble som avslutning servert av Justisminister Gundersen til ordføreren for flertallsinnstillingen, professor i rettsvitenskap ved Den Norske Handelshøiskole i Bergen, Edvard Isak Hambro. Hambro hadde jo gitt justisofrene vann på møllen ved den vesentlige innrømmelse at eksilregjeringen for å få oppgjøret realisert hadde gitt straffelover med tilbakevirkende kraft. Dette også for å hindre de lange kni vers natt. For sin bemerkning — for sitt får vi håpe — midlertidige tap av den for retts-

lærde nødvendige bevissthet, fikk herr Hambro, dette eple, som er falt alvorlig langt fra stammen C. J. — en kort men kraftig tilrettevisning av herr Gundersen — —

Borten (SP) minnet om Gabriel Moseids store kamp i Stortinget. — John Lyng påviste at han den hele tid forgjeves hadde kjempet for en sterk begrensning av oppgjørets omfang. Høyres talere ellers var gjennomgående uheldige med sine innlegg. Dette gjaldt særlig et infantilt og hatefult innlegg av Otto Lyng. Han beklaget den store meningsforskjell og at vi har et mindretal i denne saken som åpner døren for dem som mener seg urettferdig behandlet! Det vakte alminnelig undring, og man spurte seg selv om det ikke burde etableres en mogenhets- og kunnskapsprøve for stortingsrepresentanter. Herr Didrik Cappelen (H) dro særlig tilfelts mot de passive medlemmer av Nasjonal Samling: Man skal vokte seg vel for medlidenhet med de passive NS-medlemmer, som han fandt særlig farlige. — Advokat Cappelens manglende orientering på et vesentlig punkt i oppgjøret skildret han slik: — Kommer vårt land opp i en lignende situasjon som i 1940, skal man vite at det blir reagert hardt og strengt. Også her har landssvikoppgjøret sin misjon. Nettopp med tanke på den preventive virkning var oppgjøret mer for mildt enn for strengt, hevder Cappelen.

Som kjent artet oppgjøret seg slik at Ola Nordmann er helt i villrede til neste gang! Straffbarheten ble jo ikke knyttet til **bistandsbegrepet og til Straffelovenes gjerningsinnhold** når det gjelder rettsstridig bistand i råd eller dåd, mens Norge er krigsdeltaker. Straffbarhet ble knyttet til det blotte medlemskap.

Her var det sorenskriver Stavang, og flere andre tingmenn som poengterte at oppgjøret etablerte urett som det måtte rettes på.

Både i sitt første og i sitt annet innlegg hevet den utrettelige Stavang debatten opp på et høyt nivå ved å peke på — sammen med andre talere, bl.a. Hovdhaugen, at det var riktig dengang justiskomiteen enstemmig hevdet at det beste hadde vært om landssvikanordningene aldri hadde vært skre-

vet! Stavang spurte om man ikke ville se på de mange klagemål mot oppgjøret som bl. a. var kommet fra fremstående juridisk hold. Til de ikke få representanter som snakket om sine bragder, sin sut og sorg fra okkupasjonstiden sa Stavang at debatten gjaldt ikke disse forhold, men oppgjøret etter okkupasjonens slutt!

FOLK OG LAND vil når stortingsstenogrammen foreligger trykt — gi utdrag av disse. Der vil ingen bli gjemt eller glemte.

Stavang sa at her ble ingen sluttstrek satt, men opplysning og atter opplysning er veien!

Oslo 25. 4. 1964.

Alexander Lange

TIL ALLE GODE

NORDMENN:

Av Forbundets årsberetning for 1962, og 1963 går det fram at regnskapet for 1962 er oppgjort med overskudd mens regnskapet for 1963, bl. a. på grunn av en del ekstra utgifter viser underskudd. Nå er det klart at en organisasjon ikke kan drives med underskudd. Det må dekkes. Jeg vil derfor foreslå at vi alle gode nordmenn sender inn til Forbundet et stort bidrag over postgiro -konto nr. 150 28.

Hva skal vi med alle disse pengene vi krafser sammen? Når vi er ferdig her på kloden, får vi ikke med oss noen av dem. I gamle dager fikk folk med seg kostbarhetene sine i jorden, men det gjør ikke vi. Hvorfor da ikke bruke i alle fall en del av dem i kampen for rett og rettferdighet blant menneskene?

T. B.

*
Sammen med ovenstående mottok vi kr. 1 000,— og takker hjertelig for det!

Sekretæren.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Daglig friske blomster

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30